

PATVIRTINTA
Viešosios įstaigos
Klaipėdos miesto poliklinikos
vyriausiojo gydytojo 2024-12-30 įsakymu
Nr.140

**VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS KLAIPĖDOS MIESTO POLIKLINIKOS
KLINIKINĖS DIAGNOSTIKOS LABORATORIJOS
MEDICINOS BIOLOGO PAREIGYBĖS APRAŠYMAS**

**I SKYRIUS
BENDROS NUOSTATOS**

1. Viešosios įstaigos Klaipėdos miesto poliklinikos (toliau – Įstaiga) medicinos biologo pareigybės aprašymas nustato kvalifikacinius reikalavimus, teises, pareigas, kompetenciją bei atsakomybę, kurie yra privalomi tiek medicinos biologui tiek darbdaviui.

2. Medicinos biologą į pareigas priima ir iš jų atleidžia Įstaigos vyriausiasis gydytojas teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Medicinos biologas tiesiogiai pavaldus Įstaigos Klinikinės diagnostikos laboratorijos skyriaus vedėjui.

4. Medicinos biologui suteikiama parašo teisė: Įstaigoje tvirtinti tyrimus, naudojamuose dokumentuose profesinės kompetencijos ribose arba suteikiama atskiru vyriausiojo gydytojo raštišku įgaliojimu.

5. Medicinos biologas pavaduoja kitą medicinos biologą jam nesant darbe.

6. Medicinos biologas turi būti savarankiškas, diplomatiškas, sąžiningas, komunikabilus, empatiškas, mandagus, tvarkingas, laikytis profesinės etikos reikalavimų.

7. Medicinos biologas savo darbe vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikoje galiojančiais teisės aktais, reglamentuojančiais sveikatos priežiūros įstaigų veiklą ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, darbo santykius, darbuotojų saugą ir sveikatą ir poįstatyminiais teisės aktais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (SAM) įsakymais, Medicinos ir higienos normomis, Įstaigos vyriausiojo gydytojo įsakymais, vidaus tvarkos taisyklėmis, bei šiuo pareigybės aprašymu.

8. Medicinos biologo pareigybės aprašymas sudarytas vadovaujantis Lietuvos medicinos norma ir jos atnaujinimais MN 68:2018 „Medicinos biologas“ (toliau – Lietuvos medicinos norma), kuri yra privaloma medicinos biologams dirbantiems Lietuvos Respublikoje, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms šiuos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją ir kontroliuojančioms jų veiklą.

9. Pareigybės aprašyme vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

9.1 Medicinos biologo praktika – teisės aktų reglamentuojama medicinos biologo pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją vykdoma asmens sveikatos priežiūra, apimanti laboratorinių tyrimų atlikimą, gautų tyrimų rezultatų metodologinį interpretavimą ir patvirtinimą.

9.2. kitos vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

**II SKYRIUS
KVALIFIKACINIAI REIKALAVIMAI**

10. Medicinos biologo profesinė kvalifikacija įgyjama universitete baigus medicinos biologijos magistrantūros studijų programą. Užsienyje įgyta medicinos biologo profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų

pripažinimo įstatymo ir kitų profesinių kvalifikacijų pripažinimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Teisę verstis medicinos biologo praktika turi asmuo, įgijęs medicinos biologo profesinę kvalifikaciją.

11. Medicinos biologo profesinę kvalifikaciją įgijusiais taip pat laikomi asmenys, turintys patvirtinamuosius dokumentus, kad iki 2019 m. lapkričio 1 d. universitete yra baigę:

11.1. vienpakopės 5,5 metų (11 semestrų) trukmės biologijos studijas;

11.2. vienpakopės 5 metų trukmės biologijos arba molekulinės biologijos, arba mikrobiologijos, arba chemijos, arba biochemijos, arba biofizikos, arba veterinarijos studijas, arba sanitarijos, epidemiologijos ir higienos studijų programą ir papildomai vieną iš šių mokymų: ne trumpesnes kaip 3 mėnesių trukmės laboratorinės medicinos mokymo programas „Klinikinė laboratorinė diagnostika“ arba „Bakteriologija“ arba ne trumpesnius kaip 3 mėnesių trukmės specializacijos kursus „Klinikinė laboratorinė diagnostika“, arba kelių dalių, ne trumpesnių kaip 72 valandų trukmės, laboratorinės medicinos mokymo programas, kurių bendra trukmė yra ne mažesnė kaip 3 mėnesiai;

11.2¹. vienpakopės 5 metų trukmės biologijos arba molekulinės biologijos, arba mikrobiologijos, arba biochemijos studijas ir papildomai ne mažiau kaip 100 valandų trukmės specializuoto profesinio kvalifikacijos tobulinimo programas, bei turintys ne trumpesnę kaip 3 metų medicinos biologo arba medicinos mikrobiologo darbo patirtį laikotarpiu nuo 2014 m. iki 2019 m.;

11.3. magistrantūros biologijos arba genetikos, arba molekulinės biologijos, arba mikrobiologijos, arba chemijos, arba biochemijos, arba biofizikos, arba veterinarijos studijas ir papildomai vieną iš šių mokymų: ne trumpesnes kaip 3 mėnesių trukmės laboratorinės medicinos mokymo programas „Klinikinė laboratorinė diagnostika“ arba „Bakteriologija“ arba ne trumpesnius kaip 3 mėnesių trukmės specializacijos kursus „Klinikinė laboratorinė diagnostika“, arba kelių dalių, ne trumpesnių kaip 72 valandų trukmės, laboratorinės medicinos mokymo programas, kurių bendra trukmė ne mažesnė kaip 3 mėnesiai;

11.4. studijas ar studijų programas, nurodytas Lietuvos medicinos normos 5.2 ir 5.3 papunkčiuose, ir papildomai užsienio valstybių aukštosiose mokyklose arba užsienio valstybių asmens sveikatos priežiūros įstaigose laboratorinės medicinos mokymo programą arba specializacijos kursus, atitinkančius tuo laikotarpiu vykdytus mokymus Lietuvoje;

11.5. magistrantūros biologijos arba genetikos, arba molekulinės biologijos, arba mikrobiologijos, arba biochemijos studijas ir ne mažiau kaip 100 valandų trukmės specializuoto profesinio kvalifikacijos tobulinimo programas bei turintys ne trumpesnę kaip 3 metų medicinos biologo arba medicinos mikrobiologo darbo patirtį laikotarpiu nuo 2014 m. iki 2019 m.

12. Medicinos biologas verčiasi medicinos biologo praktika Lietuvos Respublikoje tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, turinčioje asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti laboratorinės diagnostikos ir kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurių teikimo reikalavimuose numatyta, kad šias paslaugas turi teisę teikti ir medicinos biologas.

13. Medicinos biologas dirba savarankiškai, bendradarbiaudamas su kitais sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiais specialistais.

14. Medicinos biologas vadovaujasi asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką, asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiais teisės aktais, Lietuvos medicinos norma, Lietuvos standartu LST EN ISO 15189 „Medicinos laboratorijos. Kokybės ir kompetencijos reikalavimai“; įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis bei savo pareigybės aprašymu.

III SKYRIUS TEISĖS

15. Medicinos biologas turi teisę:

15.1. verstis medicinos biologo praktika Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatyta tvarka;

15.2. tvarkyti paciento duomenis, įskaitant sveikatos duomenis, vykdant Lietuvos medicinos normos 21 punkte nurodytą veiklą, Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių pacientų asmens duomenų tvarkymą, nustatyta tvarka;

15.3. specializuotis pasirinktose laboratorinės diagnostikos srityse;

15.4. konsultuoti tyrimų užsakovus ir sveikatos priežiūros specialistus dėl laboratorinių tyrimų pasirinkimo, įskaitant reikalingą mėginio tipą, kliniskines indikacijas ir tyrimo procedūrų apribojimus bei tyrimų užsakymų dažnumą, mokslo ir logistikos klausimais, teikti profesionalią nuomonę dėl tyrimų rezultatų;

15.5. atsisakyti teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja medicinos biologo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar medicinos biologo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama pirmoji medicinos pagalba;

15.6. dalyvauti mokslo tiriamojoje ir pedagoginėje veikloje, taip pat kuriant ir diegiant naujas sveikatos priežiūros technologijas;

15.7. būti Lietuvos ir (ar) tarptautinių laboratorinės medicinos specialistus vienijančių organizacijų, asociacijų nariu, dalyvauti jų veikloje;

15.8. teikti siūlymus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, sveikatos priežiūros įstaigų administracijai laboratorinės diagnostikos optimizavimo klausimais;

15.9. turėti saugias darbo sąlygas.

16. Medicinos biologas turi ir kitų teisių, nustatytų Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką.

IV SKYRIUS PAREIGOS

17. Medicinos biologas privalo:

17.1. teikti pirmąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

17.2. pagal savo kompetenciją, nustatytą Lietuvos medicinos normoje, ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje dirba, licenciją kvalifikuotai vykdyti (atlikti) laboratorinius tyrimus, juos interpretuoti ir patvirtinti tyrimų rezultatus, atsižvelgdamas į naujausią mokslinę literatūrą bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

17.3. nepriskirtais medicinos biologo kompetencijai atvejais rekomenduoti pacientui kreiptis į atitinkamos srities asmens sveikatos priežiūros specialistą;

17.4. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

17.5. taikyti Lietuvos Respublikoje tik mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius darbo metodus, teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas tyrimų procedūras, ligų diagnostikos metodus bei technologijas, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis;

17.6. perduoti laboratorinių tyrimų rezultatus ir jų interpretacijas tyrimo užsakovui;

17.7. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones (prietaisus), išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis. Užtikrinti, kad medicinos priemonės (prietaisai) būtų naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos priemone (prietaisu) pateikiama informacija;

17.8. bendradarbiauti su asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros ir kitais specialistais;

17.9. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

17.10. laikytis profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti, saugoti profesinę paslaptį ir visą informaciją apie pacientą laikyti konfidencialia; kitiems asmenims ši

informacija gali būti atskleista Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka;

17.11. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

17.12. tvarkyti medicinos biologo praktikos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

17.13. paaiškinti medicinos biologo praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;

17.14. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas pareigas.

V SKYRIUS KOMPETENCIJA

18. Medicinos biologo profesinę kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja baigęs medicinos biologo profesinę kvalifikaciją suteikiančias studijas bei nuolat tobulindamasis, atsižvelgdamas į nuolatinę mokslo ir praktikos pažangą.

19. Medicinos biologas turi žinoti:

19.1. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;

19.2. medicinos statistikos pagrindus;

19.3. sveikatos draudimo pagrindus;

19.4. sveikatos teisės pagrindus;

19.5. naudojimosi informacinėmis ir ryšio technologijomis būdus ir mokėti jais naudotis;

19.6. asmens duomenų apsaugos principus.

20. Medicinos biologas turi išmanyti:

20.1. biomedicinos mokslų (fiziologijos, genetikos ir kt.) principus, metodus ir naujoves;

20.2. laboratorinės medicinos mokslo pagrindus;

20.3. biostatistikos bei bioinformatikos pagrindus;

20.4. bioetikos reikalavimus;

20.5. kenksmingus sveikatai ir galinčius sukelti jos sutrikimus veiksnius, jų žalą ir rizikingą sveikatai elgesį mažinančias priemones bei galimus būdus žalai išvengti;

20.6. įvairių veiksnių, diagnostinių procedūrų ir vaistinių preparatų veikimo principus, jų įtaką laboratorinių tyrimų rezultatams;

20.7. laboratorijos vadybos ir kokybės užtikrinimo principus;

20.8. procesų prieš tyrimus ir procesų po tyrimų įtaką laboratorinių tyrimų rezultatams ir kokybei;

20.9. patologijos priežastis, jų ląstelinius, biocheminius, imunologinius mechanizmus, klinikinius požymius ir laboratorinių tyrimų indikacijas, laboratorinių tyrimų klinikinę vertę, jų pokyčius įvairių ligų atveju, laboratorinės diagnostikos ir diferencinės diagnostikos principus;

20.10. šiuolaikinius laboratorinių tyrimų metodus, jų indikacijas, taikymo galimybes, privalumus ir trūkumus.

21. Medicinos biologas turi gebėti:

21.1. organizuoti ir planuoti savo veiklą, veikti savarankiškai, bendradarbiauti ir dirbti komandoje su kitais sveikatos priežiūros specialistais, spręsti problemas ir priimti sprendimus pagal savo kompetenciją;

21.2. kurti, diegti, prižiūrėti, gerinti laboratorijos kokybės vadybos sistemą;

21.3. parinkti, įdiegti ir naudoti laboratorinių tyrimų metodus ir *in vitro* diagnostikos medicinos priemones (prietaisus);

21.4. analizuoti atliekamų laboratorinių tyrimų ekonominį pagrįstumą;

21.5. organizuoti ir atlikti laboratorinių tyrimų vidaus kokybės kontrolę, vertinti ir tvirtinti jos rezultatus, nustatyti neatitiktis, taikyti korekcinius ir prevencinius veiksmus;

21.6. organizuoti dalyvavimą tarplaboratorinių palyginimų programose, atlikti jų tyrimus ir vertinti rezultatus;

21.7. kvalifikuotai atlikti laboratorinius tyrimus, juos interpretuoti ir patvirtinti gautų tyrimų rezultatus;

21.8. pildyti laboratorijos veiklos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

21.9. konsultuoti tyrimus užsakiusius specialistus, parenkant konkrečioje situacijoje tinkamiausius laboratorinius tyrimus, siekiant, kad tyrimai būtų atlikti laiku ir interpretuoti teisingai;

21.10. informuoti asmenis, kaip tinkamai pasirengti laboratoriniam tyrimui.

VI SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

22. Medicinos biologas atsakingas už:

22.1. pareiginių darbo funkcijų tinkamą ir savalaikį vykdymą;

22.2. medicinos biologo kvalifikuotą, kokybišką paslaugų teikimą pacientams;

22.3. Medicinos ir higienos normų reikalavimų vykdymą;

22.4. Įstaigos tikslingą, efektyvų turimų išteklių panaudojimą bei apsaugą (medikamentų, medicinos priemonių, medicinos prietaisų, įrangos, inventoriaus ir kt.);

22.5. pacientų teisių įgyvendinimą ir paslaugų prieinamumą.

23. Atsako už netinkamą Lietuvos Respublikos teisės aktų ir/ar lokalių teisės aktų bei jam pavestų pareigų vykdymą ar jų nevykdymą. Taip pat atsako už netinkamą asmens duomenų tvarkymą ir/ar asmens duomenų paslapties atskleidimą, už turtinę žalą, padarytą Įstaigai, dėl savo kaltės ar aplaidaus neatsargumo.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Šis pareigybės aprašymas gali būti peržiūrimas ir iš naujo tvirtinamas:

24.1. iš esmės pasikeitus darbuotojo darbo pobūdžiui ir/ar kvalifikaciniams reikalavimams;

24.2. pasikeitus pareigybės pavadinimui;

24.3. pasikeitus Įstaigos struktūrai;

24.4. Įstaigos vyriausiojo gydytojo sprendimu.

Susipažinau ir sutinku vykdyti:

(Parašas)

(Vardas ir pavardė)

(Data)